

HORYZONTY STAWIGUDY

NR 8 (17) • LISTOPAD • 2018

ISSN 2543-473X

Co się wydarzyło 11 listopada 1918 r?

Oniepodległej Polsce w ciągu długich lat niewoli śniły cztery pokolenia Polaków. W październiku 1918 roku było już pewne, że państwo polskie powstanie. Nie stało się to jednak z dnia na dzień.

Święto narodowe dnia 11 listopada 1918 roku, choć tak mocno zakorzenione w świadomości Polaków jako dzień, w którym Polska odzyskała niepodległość, jest datą symboliczną. W tym dniu państwo polskie jako twór terytorialno-prawny jeszcze nie istniało. To jednak właśnie ten dzień, po kilku latach, ustalony został przez Sejm świętem narodowym – jako dzień powstania II Rzeczypospolitej Polskiej. Dawny europejski ład runął w gruzy wraz z wybuchem I wojny światowej. Fakt, że naprzeciw siebie stanęli zaborcy obudził nadzieje Polaków na odrodzenie wolnej ojczyzny. Nigdy przecież nie zrezygnowali z marzeń o niej, chwytając za broń w czasie powstań narodowych, angażując się w rewolucyjne wrzenie 1905-1907 roku, występując przeciwko okupantom w latach I wojny światowej i wreszcie - zakładając jeszcze przed wojną organizacje paramilitarne i zbrojne formacje wojskowe. Do tego dochodziły podejmowane na forum międzynarodowym zabiegi polskich przywódców politycznych i wojskowych zmierzające do odbudowy polskiej państwowości. Każde z tych działań torowało drogę do zrzucenia łańcuchów niewoli. Gdy nadarzyła się oka-

zja, młodzi Polacy znów chwycili za broń. Gdy w 1918 roku wojna miała się ku końcowi, mocarstwa wiedziały już, jak wielką determinacją wykazują się Polacy walczący o wolność. Na ziemiach polskich ścierały się orientacje powstańcza popierająca zbrojny czyn Józefa Piłsudskiego i prorosyjska orientacja Narodowej Demokracji, formułująca hasła legalnej walki z rosyjskim systemem rządów, ale przede wszystkim z odwiecznym wrogiem Polski - Niemcami. Przedstawiciele obu orientacji obecni w życiu społecznym prowadzili ze sobą walkę o czołową pozycję w samorządach i organach władzy. Powstawały różne niepodległościowe organy władzy na bazie istniejących lokalnych stronnictw, partii politycznych lub organizacji wojskowych. Latem 1918 roku było już pewne, że państwa centralne wojnę przegrają. Ludność Niemiec i Austro-Węgier miała dość wojny i w obaleniu swych monarchistycznych reżimów upatrywała uzyskanie pokoju. W Rosji szalała rewolucja, okupując Polskę Niemcy i Austria były bliskie przegranej. W styczniu roku rząd radziecki anulował wszystkie układy rozbiorowe Polski przez Rosję. Na skutek polskich zabiegów (przede wszystkim Ignacego Jana Paderewskiego) prezydent Stanów Zjednoczonych Wilson przedstawił 14-punktowy program powojennego ładu w Europie, w którym postulował także utworzenie niepodległego państwa Polskiego z dostępem do morza. Także Wielka Brytania, Francja

i Włochy na konferencji w Wersalu w czerwcu 1918 roku opowiedziały się za utworzeniem niepodległego państwa polskiego. Szanse na niepodległe państwo polskie stawały się coraz bardziej realne. W październiku 1918 roku, w wyniku klęsk na Bałkanach, nastąpił rozpad Austro-Węgier. Żołnierze wielonarodowego państwa związkowego po prostu rozeszli się do swych domów. Polscy posłowie do parlamentu austriackiego w Wiedniu, na czele których stanął Wincenty Witos, zorganizowali Polską Komisję Likwidacyjną. W trzy dni później objęła ona niepodzielną władzę w wolnym od Austriaków Krakowie. Wcześniej, w nocy z 6 na 7 listopada 1918 roku w Lublinie powstał Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, w którym stanowisko premiera i ministra spraw zagranicznych objął Ignacy Daszyński. W wydanym 7 listopada manifestie rząd proklamował utworzenie Polskiej Republiki Ludowej. Rząd ten tworzyli głównie socjaliści galicyjscy, to też ogłosili oni od razu swój program, który obejmował 8-godzinny dzień pracy; zniesienie wielkich majątków ziemskich; upaństwowienie lasów, kopalnictwa, ciężkiego przemysłu, banków i środków transportu. W wielu miastach i regionach spontanicznie powstawały różne niepodległościowe organy władzy na bazie istniejących lokalnych stronnictw, partii politycznych, lub organizacji wojskowych. Tymczasem w Warszawie, ziemiami dawnego Królestwa Polskiego, zajętego przez Austrię i Niemcy rzą-

dziła zależna od Niemiec i Austro-Węgier Rada Regencyjna Królestwa Polskiego. Rada Regencyjna starała się o uwolnienie Józefa Piłsudskiego, więzionego w Magdeburgu za działalność niepodległościową, widząc w nim jedyne polityka, który mógłby spacyfikować narastające napięcia społeczne w kraju. Uwolniony on został w dniu 9 listopada z twierdzy magdeburskiej. Wieczorem specjalnym pociągiem Piłsudski wraz z Kazimierzem Sosnkowskim przewiezieni zostali pod eskortą do Warszawy. Przyjazd Piłsudskiego wywołał entuzjazm w mieście, gdyż jego pobyt w twierdzy magdeburskiej urosł w oczach społeczeństwa polskiego do symbolu niezłomnej walki z zaborcami. Już w nocy rozpoczęło się rozbrajanie warszawskiego garnizonu niemieckiego.

11 listopada 1918 roku podpisany został w Compiègne traktat pokojowy między Francją a Niemcami, kończący I wojnę światową. Stacjonującym w Warszawie niemieckim władzom wojskowym Józef Piłsudski zaproponował, by po prostu złożyły broń i wyjechały z miasta. Na prośbę Rady Regencyjnej objął on w tym dniu dowództwo nad Polską Siłą Wojskową. Niemcy zgodzili się i w ciągu trzech dni opuścili ziemie dawnego Królestwa Polskiego. 14 listopada Rada Regencyjna przekazała władzę Józefowi Piłsudskiemu, który 16 listopada jako Naczelnik Państwa zadeklarował powstanie Państwa Polskiego.

Opracował
Jan Łażniewski

W NUMERZE

Olimpijczycy patronami naszych uczniów

12 października Zespół Szkolno – Przedszkolny w Stawigudzie przyjął imię Olimpijczyków Polskich. Uroczysty apel zgromadził wielu znamienitych gości: olimpijczyków, władze gminy, przedstawicieli Rady Rodziców. To był wielki dzień Naszej Szkoły – mówią uczniowie.

Czytaj na str. 5

Gmina Stawiguda dla Niepodległej

Odsłonięcia pamiątkowych tablic, apele w szkołach uroczystości z udziałem dzieci, młodzieży i dorosłych. W całej gminie odbywały się uroczystości związane z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Jak cieszyliśmy się ze stu lat wolności?

Czytaj na str. 2-5

Biała wstążka w Stawigudzie

23 listopada 2018 roku Gmina Stawiguda już po raz czwarty włączyła się w Międzynarodową Kampanię „Biała Wstążka” mającą na celu walkę z przemocą wobec kobiet.

W ramach Kampanii Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie wraz z Pracownikami Posterunku Policji w Stawigudzie rozdawali ulotki i przypinali mężczyznom białą wstążkę – symbol kampanii.

Akcję poparł także wójt Michał Kontraktowicz.

Czytaj na str. 6

Pluski pamiętają o bohaterach Niepodległej

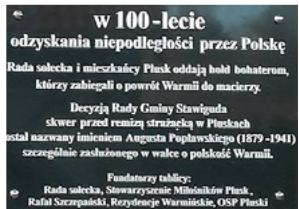
12 listopada 2018 r. w Pluskach uczczono 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. W harmonogramie nie zabrakło mszy św. oraz poczęstunku jaki przygotowały mieszkanki Plusk.

Z okazji Dnia Niepodległości nadano skwerowi przy OSP Pluski imię Augusta Popławskiego (1879 - 1942). Był to mieszkaniec Plusk, patriota, mąż stanu, działacz na rzecz polskości na Warmii. Pracował w Związku Polaków w Prusach Wschodnich, był jednym z założycieli polskiej świetlicy oraz szkoły polskiej w Pluskach.

Na uroczystość przybyła wraz z liczną rodziną córka pana A. Popławskiego pani Adela (94 l.), która własnoręcznie odsłoniła tablicę pamiątkową z imieniem swojego ojca. Tablica została poświęcona przez ks. proboszcza Andrzeja Wiśniewskiego, następnie złożono pod nią kwiaty.

Do Plusk na uroczystości przyjechało wielu znamienitych gości: marszałek województwa warmińsko-mazurskiego Gustaw Marek Brzezina oraz wojewoda warmińsko-mazurski Artur Chojecki. Na nadanie skwerowi imienia przybył także przewodniczący Rady Gminy Grzegorz Wiczorek, który na ręce inicjatora całego przedsięwzięcia pana Rafała Szczepańskiego – prezesa Stowarzyszenia Miłośników Plusk wręczył akt nadania.

Justyna Reisenberg

Uroczyste odsłonięcie tablicy

Biało-czerwony Bartązek

Z okazji 100 lat odzyskania Niepodległości przez Polskę w Bartątku odbył się pochód niepodległościowy. Wspólnym przemarszem – z flagami, kotylionami udaliśmy się na uroczyste obchody 100 rocznicy odzyskania Niepodległości przez Polskę w Bartągu. Przed rozpoczęciem mszy odwiedziliśmy również groby działaczy plebiscytu na cmentarzu parafialnym w Bartągu, gdzie w geście pamięci mieszkańcy złożyli kwiaty i zapalili znicze. Następnie udaliśmy się wszyscy na uroczystą Mszę Świętą celebrowaną w Kościele w Bartągu.

Mieszkańcy Bartązka.

Kalnassy na Warmii

Odsłonięcie tablicy w Gąglawkach.

Moje pierwsze spotkanie z Kalnassymi odbyło się na kilku kartkach niewielkiej książeczki niezwykłego autora Edwarda Martuszewskiego. Była to rzecz „Polscy i niepolscy prusacy”, z podtytułem „Szkiecy z historii Warmii i Mazur”, wydana przez Pojezierze w 1974 roku.

Zaciekawiony długo nosiłem w sobie owych warmińskich Węgrów. Dopiero po latach za sprawą profesora Janusza Jasińskiego uzyskałem więcej informacji o rodzie Kalnassych. Rozpocząłem też samodzielne poszukiwania. Myślę, że przed nami jest jeszcze wiele do odkrycia.

Kim byli Kalnassy? Nie znamy dokładnej daty ich przybycia na Warmię. Wiadomo, że w pierwszej połowie XVIII wieku najstarszy z rodu, Zygmunt Józef pełnił urząd burgrabiego Wartemborka, dzisiejszego Barczewa. Tam też znajduje się inny Węgierski ślad: w pofranciszkańskim kościele pod wezwaniem św. Andrzeja renesansowy nagrobek biskupa warmińskiego Andrzeja Batorego i jego brata, Baltazara, bratanków króla polskiego. Nagrobek jest jednak

pusty, gdyż obaj bracia zginęli w tragicznych okolicznościach w Siedmiogrodzie i tam zostali pochowani.

Zygmunt Józef był ojcem Joachima Otto Zygmunta, urodzonego w 1741 w Wartemborku, kanonika warmińskiego przez blisko 30 lat osobistego sekretarza biskupa Ignacego Krasickiego. Był człowiekiem wszechstronnie utalentowanym (...). Był kustoszem katedry we Fromborku, gdzie w 1802 r. został pochowany. Joachim Kalnassy w roku 1787 przybył do Bartągu z liczną lidzbarską świtą, by wstąpić do Bractwa Opatrzności Bożej (...).

Młodszy brat Zygmunta Józefa, Andrzej Michał Kalnassy urodzony w 1715 roku, od 1738 do 1748 roku, a więc do swojej śmierci, gospodarzył w Gąglawkach, które nabył od swojego starszego brata. Andrzej Michał został pochowany w kościele w Bartągu. Na jego płycie nagrobnej znajdującej się przed ołtarzem wyryto łaciński napis: SUE REGIS MAJAE STATIS I POLONIA LAUTENANTIUS (porucznik polskiego króla jegomości). (...)

Przed Andrzejem Michałem w Gąglawkach gospodarzyła Anna, żona Zygmunta Józefa, której imię znajduje się na historycznej tablicy. Za jej czasów, po pięcio-

letnich staraniach biskupa warmińskiego Krzysztofa Szembeka, bullą papieską z 1733 roku papież Klemens XII wyraził zgodę na zmianę w Gąglawkach prawa magdeburskiego na korzystniejsze prawo chełmińskie. Życzeniem Stolicy Apostolskiej było utrwalenie tego faktu na kamiennej tablicy, która została ustawiona na specjalnym drewnianym postumencie w gąglawskim parku. Z czasem tablica została zniszczona, a po konserwacji umieszczono ją w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur, oddział w Lidzbarku Warmińskim.

Stowarzyszenie Miłośników Rusi nad Łyną podjęło starania wykonania kopii zabytkowej tablicy dokumentującej pobyt Węgrów na Warmii i umieszczenia jej w kościele w Bartągu, gdzie spoczywa Andrzej Michał Kalnassy. Inicjatywa spotkała się z pełną życzliwością księdza Leszka Kuriaty, kustosa Sanktuarium Opatrzności Bożej w Bartągu, dyrekcja Muzeum Warmii i Mazur wyraziła zgodę na wykonanie kopii, deklarując pomoc oraz konsultacje merytoryczne. W granitowej tablicy o wymiarach 110x140 cm ważącej 250 kg zaczęto wykuwać, według dostarczonego przez Muzeum szablonu, blisko 400 liter, które zo-

stały pokryte płatkami złota.

W końcu października 2013 r. tablica została przywieziona do kościoła p.w. Jana Ewangelisty i Opatrzności Bożej w Bartągu. (...) 10 maja 2014 r. nastąpiło uroczyste odsłonięcie i poświęcenie kopii tablicy. Aktu tego dokonali: attaché kulturalny ambasady Węgier w Warszawie Zeold Zsombor i starosta olsztyński Mirosław Pampuch, zaś tablicę poświęcił kustosz Sanktuarium Opatrzności Bożej w Bartągu, ks. L. Kuriata. Ceremonię uświetniła Kompania Honorowa Wojska Polskiego i orkiestra wojskowa. Po uroczystej mszy świętej odczytano Apel Pamięci, przywołujący królów, w żyłach których płynęła krew polska i węgierska, a także Węgrów związanych z ziemią warmińską, Polaków i Węgrów – uczestników powstań w Polsce i na Węgrzech związanych braterstwem i wspólnymi ideałami wolności i niepodległości. Apel zakończyła trzykrotna salwa Kompanii Honorowej WP.

Po uroczystym sacrum w kościele Kompania Honorowa poprzedzona orkiestrą i uczestnicy ceremonii udali się na plac przy przedszkolu, gdzie odbyło się profanum, czyli festyn i wspólna zabawa. (...)

A. Małyško

Kulminacja święta Niepodległości

Podniosły nastrój, uroczyste słowa, wzruszające pieśni patriotyczne - mieszkańcy Gminy Stawiguda uczcili 100 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości

Występ chóru Konsonans z Tomaszkowa.

Zespół reprezentacyjny ZSP w Rusi.

To największe dobro - ojczyzna, mowa, tradycje, groby... piękna jest Polska, warto o nią walczyć - 100 urodziny Niepodległej to okazja do przywołania słów mieszkanki Stawigudy - Ireny Tyman, pseudonim Baśka, łączniczki 6. Wileńskiej Brygady Armii Krajowej, gościa honorowego uroczystości gminnych obchodów 100. Rocznicy odzyskania przez naszą Ojczyznę wolności.

Wydaje się, że na tej uroczystości nikogo nie zabrakło: władze Gminy Stawiguda,

radni, sołtysi, uczniowie gminnych szkół - a przede wszystkim licznie zgromadzeni mieszkańcy Gminy Stawiguda. Wszyscy przybyli, aby z godnością uczcić ten wyjątkowy dzień. Kulminacją uroczystości, momentem najbardziej wzruszającym i podniosłym, przywołującym uczucie miłości do ojczyzny było odśpiewanie Hymnu Polski. O randze tego dnia w swoich przemówieniach wspominali wszyscy goście, ale najdobitniej wspominał o tym Prezes Oddziału Piłsudczyków, Waldemar Ziarek. Podkreślał rolę znanego wszystkim Józefa Piłsudskiego, ale też jego przyjaciela, Kazimierza Sosnkowskiego

w procesie odzyskiwania niepodległości i budowania od nowa polskiej państwowości.

Święto uświetniliśmy na różne sposoby - każdy jak umiał najpiękniej i najżarliwiej. Koło Malarskie działające przy Gminnym Ośrodku Kultury w Stawigudzie na ręce Wójta Gminy Stawiguda przekazały obraz - biało-czerwone maki, które mają na lata przypominać tę doniosłą chwilę. Dzieci z przedszkola w Bartągu pod opieką Iwony Radomskiej - Zbróg i Renaty Tumas zaprezentowały tańce i przyśpiewki warmińskie, chór Legenda pod kierownictwem Danuty Nowakowskiej wy-

konał wiązkę pieśni wojskowych, uczniowie Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Stawigudzie w przygotowanym przez Justynę Rainsenberg, Agnieszkę Frączyk, Ewę Dragun i Annę Obrębską przedstawieniu przypominało drogi Polski do niepodległości, grupa reprezentacyjna uczniów Szkoły Podstawowej z Rusi pod kierownictwem Moniki Nitkiewicz zatańczyła poloneza, zespół Kosejder i tomaszkowski chór Konsonans pod batutą Natalii Kaczmarczik zaśpiewał pieśni i piosenki z lat budzącej się Niepodległej. Na zakończenie uroczystości na salę wjechał imponującej wielkości biało-

Waldemar Ziarek, Prezes Oddziału Piłsudczyków.

- czerwony tort.

O patriotyzmie w trakcie tej uroczystości mówiło się wiele. Wskazywało się na różne jego oblicza, przywoływało wydarzenia historyczne pełne zrywów patriotycznych.

Dzisiaj, kiedy 100. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości przeszła już do historii pozostaje refleksja i troska o naszą Biało - Czerwoną. O jej chwałę i godność - na co dzień i od święta.

Mój ojciec Adam - pilot i pracownik akademicki

B. Kolczyński na lekcji historii w ZSP w Stawigudzie.

Mój ojciec Adam Kolczyński (1915-1971) to reprezentant pierwszego pokolenia, które wychowało się w niepodległej już Polsce. Był synem rolnika, urodził się w wiosce Słomkowo w powiecie plockim na Mazowszu. Stał się lotnikiem w wieku 20 lat. Po wybuchu II wojny światowej, jak wielu innych, przekroczył granicę Rumunii i stamtąd przepłynął na Zachód. Po upadku Francji w 1940 r. został wyewakuowany na Wyspy Brytyjskie. W 1942r po przeszkoleniu zasiadł za sterami myśliwca w polskim dywizjonie 317 RAF-u, w którym służył do roku 1946. Oslaniał konwoje morskie, dywizjony bombowe i desanty Aliantów, w tym lądowanie w Normandii w czerwcu 1944 r. Między innymi zestrzelił 3 samoloty niemieckie, został 3-krotnie oznaczony Krzyżem Walecznych. Pod koniec wojny poznał moją matkę, Angielkę Christie Hoon, z którą się później ożenił. Wyemigrowali do Afryki Południowej, gdzie się urodził. Adam skończył tam studia prawnicze, potem pracował jako wykładowca na uniwersytecie w Durban do końca swojego życia.

A ja sam mieszkam w Polsce, razem z żoną Martą, od 2004 r., w Stawigudzie od 2010.

Adam Kolczyński.

Warmia w Stuleciu Niepodległej

Mieszkańcy Majd uświetnili 100 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. W centrum wsi powstał Park Wolności.

Mieszkańcom Majd Niepodległa jest szczególnie bliska. Wdrażając projekt Warmia w stuleciu niepodległej Polski” mieszkańcy oddali jej cześć.

Z inicjatywy sołtysa, współpracy Gminy Stawiguda ze Stowarzyszeniem Zrzeszenie Majdy-Kręsk, wsparciu finansowemu z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz dzięki pomocy mieszkańców sołectwa Majdy-Kręsk udało się zagospodarować plac w centralnej części wsi Majdy. Mieszkańcy pomogli przygotować teren, na którym ustawiono ogromny głaz z tablicą „Tobie Polsko” upamiętniającą setną rocznicę odzyskania niepodległości. O historii Polski przypominają tablice informacyjne – historyczna mapa Warmii, tekst hymnu O War-

mio, moja miła i historia jego powstania, teksty w gwarze warmińskiej napisane przez Edwarda Cyfusa. Honorowe miejsce w parku zajmuje dąb Ignacy, nazwany na cześć Ignacego Paderewskiego. 11 listopada w Parku Pamięci mieszkańcy Majd złożyli kwiaty.

Działania związane z realizacją projektu, na który Stowarzyszenie Zrzeszenie Majdy – Kręsk pozyskało środki w kwocie 6 000 zł, obejmowały również wykonanie projektu lokalnego znaku – symbolu i powielenie go na różnych gadżetach promujących nasze sołectwo oraz wykonanie z zakupionych materiałów w ramach wolontariatu przez mieszkańców wsi Majdy i Kręsk gadżetów promujących sołectwo.

Już wkrótce będziemy mogli uczestniczyć w Spotkaniu Warmińskim na temat niepodległości w ujęciu wpływu historii na współczesność.

Otwarcie parku w Majdach

Gryźliny także pamiętały o jubileuszu Niepodległej

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej w Zielonowie.

Uroczysta msza święta w kościele pw. Św. Wawrzyńca w Gryźlinach rozpoczęła uroczyste obchody rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Tablica pamiątkowa upamiętniająca ten dzień odsłonięta

w Gryźlinach oraz głaz przywołujący w pamięci Michała Lengowskiego – obrońcę Warmii i poetę w Zielonowie sprawia, że ten dzień przez wiele lat nie zostanie zapomniany. Nieodzownym elementem tej wzruszającej

uroczystości było wspólne odśpiewanie Mazurka Dąbrowskiego. A białe – czerwony tort i gorąca herbata przysporzył okazji do wielu rozmów o lokalnym patriotyzmie i do wspólnego śpiewania wojskowych pieśni.

Bartąg pamięta o Niepodległej

Obchody 100-lecia Odzyskania przez Polskę niepodległości w Bartągu przebiegły bardzo uroczystie.

Święto rozpoczęła msza święta, której głównym przesłaniem była dewiza ze sztandarów „Bóg, Honor, Ojczyzna”. Odbyła się ona

w asyście licznych pocztów sztandarowych w tym miejscowego OSP. Następnie nastąpiło odsłonięcie pamiątkowej tablicy przy współudziale prawdziwych bohaterów: żołnierzy V Wileńskiej Brygady AK oraz Powstania Warszawskiego. W uroczystościach brali udział żołnierze 4 Brygady

Wojsk Obrony Terytorialnej. Po odsłonięciu obelisku nastąpił przemarsz na teren OSP w Bartągu, gdzie odśpiewano wspólnie hymn państwowy i wciągnięto na maszt flagę narodową. Spotkanie zakończono degustacją żołnierskiej grochówki.

Grzegorz Kołakowski

Uroczystości z okazji rocznicy odzyskania niepodległości w Bartągu.

Szkoła z imieniem Olimpijczyków Polskich

Olimpizm jest częścią historii współczesnego świata. Przyjmując imię Olimpijczyków Polskich, stajemy się częścią tej historii.

Dnia 12 października Zespół Szkolno – Przedszkolny w Stawigudzie przyjął imię Olimpijczyków Polskich. Uroczysty apel zgromadził wielu znamienitych gości: olimpijczyków, władze gminy, przedstawiciele Rady Rodziców. To był wielki dzień Naszej Szkoły – mówią uczniowie. Mogliśmy obejrzeć i wysłuchać piosenek i pokazów w wykonaniu artystów i sportowców z naszej szkoły. Od dzisiaj z dumą będziemy nosić imię Olimpijczyków Polskich. Dla nas to słowo dzisiaj nabiera szczególnego znaczenia – mówi Krystyna Porębska – dyrektor placówki. Te wartości, które związane są ideą olimpizmu, dla nas są również bardzo ważne. Celem olimpizmu, a od dzisiaj również całej naszej szkolnej społeczności, jest, aby sport służył harmo-

Uroczystość nadania imienia ZSP w Stawigudzie.

nijnemu rozwojowi człowieka, propagowaniu postawy miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności.

Dla mieszkańców Gminy Stawiguda, uczniów, rodziców sport zajmował zawsze ważne miejsce w życiu. Hala sportowa, która służy całej społeczności lokalnej, imię olimpijczyków nosi od lat.

Uroczystość ta to okazja do tego, abyśmy wszyscy przypomnieli sobie, w jaki sposób my – wychowawcy, trenerzy, rodzice zaszczepiamy w naszych dzieciach ideę olimpizmu – uczestnictwo w kulturze, również w kulturze fizycznej, ale również wartości humanistyczne – dobro, poszanowanie drugiego człowieka, dążenie do celu.

Gośćmi tego historycznego wydarzenia byli sportowcy m.in. Kacper Kozłowski – brązowy medalista Mistrzostw Świata w Lekkoatletyce w 2007 w sztafecie 4x400 oraz Pani Małgorzata Birbach-Kowalewicz, polska lekkoatletka specjalizująca się w biegach długodystansowych, uczestniczka maratonu w Barcelonie (1992).

Przedszkolaki dla Niepodległej

W uroczystości odsłonięcia głazu wzięła udział Irena Tyman, łączniczka Armii Krajowej.

Polacy są jak grupy w naszym przedszkolu – piękni jak Motyle, szlachetni jak Pszczoły, pracowici jak Mrówki i silni jak Żuki... No i mają dużo wdzięku, jak Biedroneczki – tymi słowami rozpoczęła się w stawigudzkim przedszkolu uroczystość odsłonięcia głazu „Przedszkolaki dla Niepodległej”.

Honorowym gościem spotkania była Pani Irena Tyman – łączniczka AK, przyjaciółki przedszkolaków. Kulminacją uroczystości było gromkie odśpiewanie Hymnu Polski przez wszystkie dzieci. Nikt nie miał wątpliwości, że serca młodych stawigudzian rozpięta miłością do ojczyzny. Uroczystość uświetniły występy dzieci oraz biało – czerwony tort dla wszystkich gości.

Odsłonięcie głazu to również okazja do podsumowania projektu „Ogród przedszkolny miejscem odkrywania i celebrowania”, który dofinansowany został ze środków WFOŚiGW, a wykonany przez nauczycieli, pracowników przedszkola, rodziców i starszych uczniów ZSP w Stawigudzie. Lapidarium będzie służyć dzieciom do zdobywania wiedzy i relaksu.

Szkoła w Rusi nosi chlubne imię

6 listopada – to dzień który na długo zostanie nam w pamięci. Tego dnia w ramach obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości Szkole Podstawowej w Rusi nadano imię 11 Listopada. Do tej uroczystości społeczność szkoły przygotowywała się od ponad roku.

Uroczystość nadania imienia SP w Rusi.

Uroczystość nadania imienia rozpoczęliśmy odśpiewaniem hymnu państwowego. Następnie wystąpili goście, zwracając uwagę na istotę wolności człowieka.

Następnie Wójt Gminy Stawiguda pani Irena Derdoń, Przewodniczący Rady Gminy Stawiguda pan Grze-

gorz Wieczorek oraz Dyrektor Szkoły pan Marek Kotliński odsłoniли tablicę z nową nazwą szkoły.

Nie zabrakło także przedstawienia przygotowanego przez uczniów. Zgromadzeni mogli obejrzeć pantomimę w wykonaniu klasy 5B, która pokazała drogę Polski do

wolności i wzbudziła bardzo duże emocje. Następnie swój pokaz zaprezentowały szkolne chirliderki. Szczególnie wzruszającym momentem było wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych. Ostatni punkt programu to słodki poczęstunek - tort w biało – czerwonych barwach.

Wspomnieć należą o gościach, którzy uświetnili naszą uroczystość. Byli wśród nich: Wójt Gminy Stawiguda pani Irena Derdoń, Wójt Elekt pan Michał Kontraktowicz, Ks. Leszek Kuriata – Proboszcz Parafii Bartąg, przedstawiciel Kuratorium Oświaty w Olsztynie pani Mirosława Gralla – Kapeczyńska, Radni Gminy Stawiguda, Sołtysi wsi i licznie przybyli rodzice.

Uroczystość przebiegła w miłej atmosferze, pozostawiając niezatarte wspomnienia i mnóstwo niezapomnianych wrażeń. My uczniowie jesteśmy dumni z imienia szkoły, które zobowiązuje nas do zachowania pamięci o przeszłości narodu oraz życia patriotyzmem na co dzień.

Michalina Anna Dziemianowicz

Dla Niepodległej w Bartągu

Odsłonięcie głazu w przedszkolu w Stawigudzie.

Z okazji obchodów 100-ecia Niepodległości Polski przedszkole w Bartągu przygotowało wiele atrakcji zarówno dla dzieci, rodziców jak i zaproszonych gości. 9 listopada odbyła się akademia, podczas której odśpiewano Hymn Państwowy. Następnie wystąpił chór „Legenda”. Chórzyści

wspólnie z dziećmi zaśpiewali wiele znanych polskich pieśni patriotycznych. Także przedszkolaki wystąpiły, zdobywając aplauz wśród zebranych. Oprawę muzyczną przygotowała „Warnijska kapela”. Uwieńczeniem uroczystości był biało-czerwony tort.

Emilia Baniak

Czad – cichy zabójca

Każdego roku w Polsce z powodu zatrucia tlenkiem węgla ginie kilkadziesiąt osób. Najczęściej liczba ta rośnie wraz z rozpoczęciem się sezonu grzewczego.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stawigudzie odbyło się spotkanie z seniorami z cyklu „Edukacja do bezpieczeństwa” w ramach prowadzonej kampanii informacyjno-promocyjnej „Bezpieczny Senior 2018”. Podczas spotkania seniorom wręczono czujki czadu.

Tlenek węgla, popularnie nazywany czadem, to bezwonny gaz o bardzo silnych właściwościach toksycznych. Ludzkie zmysły nie są w stanie go wyczuć. Zagrożenie zaczadzeniem wynika z tego, iż CO blokuje dostęp tlenu do organizmu i zajmuje jego miejsca w czerwonych ciałkach krwi, co też powoduje przy długotrwałym narażeniu śmierć przez

uduszenie, niedotlenienie. Krótsze przebywanie w zczadzonej przestrzeni może powodować zaburzenia pamięci, obniżenie ilorazu inteligencji, a nawet trwałe upośledzenie psychiczne.

JAK ZAPOBIEGAĆ ZATRUCIU CZADEM?

- nie dokonywać przeróbek kominów na własną rękę, czyścić oraz wykonywać prace konserwacyjne z pomocą fachowców,
- regularnie przeprowadzać kontrole techniczne kuchenek gazowych, piecyków,
- sprawdzać szczelność przewodów kominowych oraz to czy w kominie jest dostateczny ciąg powietrza,
- nie zasłaniać kratki wentylacyjnych,
- wietrzyć pomieszczenia, w których dochodzi do procesu spalania (łazienki wyposażone w piecyki gazowe, kuchnie), a najlepiej zapewnić niewielkie rozszczelnienie znajdujących się tam okien,
- nie dogrzewać pomieszczeń mieszkalnych piecykami gazowymi bez atestu,
- nabyć specjalne czujniki ostrzegające przed wydobywaniem się tlenu węgla

Strażacy z Bartąga uczą pomagać!

Uczniowie z Bartąga uczą się ratować.

Ochotnicza Straż Pożarna w Bartągu z inicjatywą Pana Sławka Zomrowskiego w marcu 2018 r. rozpoczęła akcję „STRAŻACY Z BARTĄGA UCZĄ POMAGAĆ” pod patronatem Ratujemy i uczymy ratować Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. W przeprowadzonych zajęciach wzięło udział 2121 dzieci i około 350 dorosłych.

W największej liczbie szkoleń z udzielania pierwszej pomocy oraz umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych wzięli uczniowie klas I - III Szkoły Podstawowej w Rusi Filia w Bartągu. Podczas spotkań dzieci uczyły się resuscytacji krążeniowo – oddechowej z wykorzystaniem fantomu oraz defibrylatora, bandażowania ran i tamowania krwotoków, a także numerów alarmowych.

Akcja trwa, strażacy nie myślą kończyć!!!

Biała wstążka w Stawigudzie

23 listopada 2018 roku Gmina Stawiguda już po raz czwarty włączyła się w Międzynarodową Kampanię „Biała Wstążka” mającą na celu walkę z przemocą wobec kobiet.

W ramach Kampanii Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie wraz z Pracownikami Posterunku Policji w Stawigudzie rozdawali ulotki i przypinali mężczyznom białą wstążkę – symbol kampanii.

CZYM JEST KAMPANIA „BIAŁA WSTĄŻKA”?

To największa na świecie kampania mająca na celu zatrzymanie przemocy wobec kobiet. Jest ona prowadzona w ponad 60 krajach. Kampania została stworzona przez mężczyzn i jest przede wszystkim do nich skierowana. Ma na celu rozpoczęcie dyskusji na temat przemocy wobec kobiet oraz wspieranie działań na rzecz jej przeciwdziałania.

JAK TO SIĘ ZACZEŁO?

Akcja jest wynikiem wydarzenia z 6 grudnia 1989 roku, kiedy w Montrealu mężczyzna zamordował na politechnice 14 kobiet, a 13 ranił, twierdząc, że sam nie skończył studiów technicznych, ponieważ to dziewczyny zabrały mu miejsce na uczelni. Dwa lata później, w 1991 roku, kanadyjscy mężczyźni postanowili,

Wójt Gminy Stawiguda, Michał Kontraktowicz popiera akcję „Biała Wstążka”.

że włączą się w akcję walki z przemocą wobec kobiet; jako symbol tej akcji wybrali białą wstążkę, znak niewinności, mówiący o tym, że „my, mężczyźni, sami nie będziemy sprawcami przemocy i będziemy przeciwstawiać się wszelkim formom przemocy: fizycznej, psychicznej i seksualnej

stosowanej wobec kobiet”. W przeciągu zaledwie sześciu tygodni 100 000 mężczyzn w Kanadzie założyło białą wstążkę, podczas gdy wielu innych podjęło debatę na temat przemocy wobec kobiet.

PO CO NOSIĆ BIAŁĄ WSTĄŻKĘ?

Noszenie białej wstążki

ma być symbolem sprzeciwu wobec przemocy stosowanej przez mężczyzn wobec kobiet, a także osobistym zobowiązaniem noszącego ją mężczyzny, że nigdy nie będzie stosować, akceptować lub milczeć na temat przemocy wobec kobiet.

GOPS w Stawigudzie

7 odblaskowych rad drogowych

- ✓ Noś kamizelki odblaskowe lub inne elementy odblaskowe w warunkach niedostatecznej widoczności.
- ✓ Korzystaj z chodnika lub drogi dla pieszych, a jak ich nie ma to z pobocza. Dopiero jeśli nie ma pobocza, albo czasowo nie można z niego korzystać, możesz korzystać z jezdni.
- ✓ Ale pamiętaj: idź jak najbliżej krawędzi i ustępuj miejsce nadjeżdżającemu samochodowi.
- ✓ Jeśli idziesz poboczem lub jezdnią, to idź lewą stroną drogi, tak żebyś widział nadjeżdżający samochód. Jeśli idziesz z kolegą lub koleżanką, to idź jeden za drugim.
- ✓ Z drogi dla rowerów korzystaj tylko jak nie ma chodnika lub pobocza. Na drodze dla rowerów powinieneś ustąpić rowerzystom. Nie dotyczy to osób niepełnosprawnych.

- ✗ Nie wchodź na jezdnię tuż przed pojazdem. Jeśli nadjeżdżający samochód jedzie szybko lub jest blisko – zoczekaj aż przejedzie.
- ✗ Nie przekraczaj jezdni w miejscu niedozwolonym i pamiętaj by nie wchodzić na jezdnię przy czerwonym świetle.

Rośnie liczba pieszych zabitych w porze jesiennej. Szybko zapadający zmierzch sprawia, że piesi stają się mniej widoczni dla kierujących, szczególnie na nieoświetlonych drogach. W co czwartym takim wypadku ginie człowiek. Stosowanie odzieży ostrzegawczej i odblasków, a także poprawa nawyków pieszych i rowerzystów, mogą zmniejszyć te przerażające statystyki.

Seniorzy świętowali

Uczestnicy projektu stowarzyszenia Dajmy Szansę

W tym roku seniorzy swoje święto uczcili w wyjątkowy sposób. Dzięki działaniom Stowarzyszenia „Dajmy Szansę” powstała inscenizacja „Zapomniany diabeł”, przygotowana pod kierunkiem Elżbiety Górka, która rozpoczęła świętowanie.

Od 2016 roku Stowarzyszenie „Dajmy Szansę”,

przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim i Urzędem Gminy, podejmuje działania wspomagające rozwój wspólnot lokalnych. Realizuje projekty skierowane do dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych, swoimi działaniami obejmujemy całe rodziny - organizujemy zajęcia plastyczne, rekreacyjne, warsztaty dla rodziców. Wspólnie wychodzi do kina, na basen, kręgielnię. Ważne jest to, że zarówno rodzice

jak i dzieci mogą poznać się nawzajem, wspierać i dzielić się doświadczeniami.

W tym roku Stowarzyszenie zrealizowało także dwa projekty skierowane do seniorów z naszej gminy, w ramach tych programów prowadzone były warsztaty teatralne, taneczne i komputerowe. Zorganizowano wycieczkę do Trójmiasta. Rozpoczęły się działania na rzecz stworzenia Klubu Wolontariatu, w którym osoby 55+ podejmować by

mogły działania na rzecz środowiska lokalnego. Działania Stowarzyszenia przyczyniły się do integracji wewnątrzpokołeniowej, ale także do zmiany postrzegania osób w wieku 55+

Zajęcia realizowane przez Stowarzyszenie stworzyło nowe możliwości - powstała grupa teatralna. Pod kierunkiem Pani Elżbiety Stanisławskiej - Górka powstała inscenizacja pt „Zapomniany diabeł”.

Kobiety świat w Stawigudzie

W e wrześniu br. Gminny Ośrodek Kultury w Stawigudzie rozpoczął nowy cykl spotkań, skierowanych do kobiet z Gminy Stawiguda. **KOBIECY ŚWIAT...** właśnie tak nazywa się nowe działanie, którego celem jest proponowanie różnych aktywności dla płci pięknej. Spotkania odbywają się cyklicznie, 1 raz w miesiącu w piątki w godzinach popołudniowych. Integrowanie, motywowanie i inspirowanie czyli aktywizacja przez duże A. Każde spotkanie to okazja do wymiany doświadczeń, samorozwoju oraz motywacji do działania. Za nami spotkania integracyjne, edukacyjne i artystyczne, przed nami wiele atrakcyjnych tematów i wydarzeń.

Dlaczego warto brać udział

w tej inicjatywie? Przede wszystkim dla SIEBIE, dla chwili relaksu, poczucia spełnienia i satysfakcji, że to jest nasz czas, nasze dwie złote godziny, podczas których jesteśmy tylko dla siebie. Kobiety Świat jest pełen dobrych emocji, ważnych wiadomości, a także możliwości pobudzenia kreatywności. Kobiety często zapominają o sobie, a nowe działanie GOK motywuje do wyjścia z domu i spotkań, pełnych pozytywnych treści.

Zapraszamy do zaglądania na stronę www.gok.stawiguda.pl oraz FB, gdzie na bieżąco zamieszczane są informacje o naszych wydarzeniach.

Uczestniczki warsztatów

A w Rusi znów się dzieje

W ramach projektu sfinansowanego ze środków Programu „Działaj Lokalnie” ruszyły warsztaty z Cezarym Makiewiczem, który zainspirował „Baby Ruśkie + 2 promile” do śpiewania po warmińsku. Uczestniczyć w nich może każdy, kto ma ochotę pośpiewać lub spędzić miło wtorkowy wieczór z zespołem.

Nie byłoby prawdziwej jesieni w Rusi bez „Teatru przy stoliku”. Dzięki projektowi „Akcja integracja”, wspieranemu przez Gminę Stawiguda, mogliśmy w sobotni wieczór 17 listopada przenieść się w świat sztuki i wysłuchać tajemniczej „Wydmuszki”. Interpretacja wspaniałych aktorek doprowadziła do łez - raz ze śmiechu, to znów ze wzruszenia.

No ale Pani sołtys i Baby Ruśkie dopiero się rozkręca-

uczestnicy projektu stowarzyszenia Dajmy Szansę

ją. W poniedziałek powstały precudne anioły, które cieszą duszę. Panie włożyły w swoje prace wiele serca, co widać na pierwszy rzut oka. A tu w sobotę niespodzianka - warsztaty robienia białej kiełbasy, które poprowadził właściciel firmy „Bastion Smaku”

z Rusi. Było pysznie!

Relacje z każdego wydarzenia do obejrzenia na Facebooku Koła Gospodyń Wiejskich „Baby Ruśkie”. Zapraszam do śledzenia strony, ponieważ zbliżają się kolejne atrakcje w ramach projektu „Akcja Integracja”, które wy-

magają zapisów, ze względu na ograniczoną ilość miejsc. W planach nauka wyplatania wianków bożonarodzeniowych, warsztaty z ozdobami świątecznymi w roli głównej i wspólne wypiekanie pierników. Gorąco polecam.

Julia Jasiuczenia

Uczą udzielać pierwszej pomocy

18 listopada 2018 r. w remizie OSP Pluski odbyło się 6 godzinne szkolenie Obrony Cywilnej z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Instruktorzy ratownicy uczyli mieszkańców praktycznych umiejętności udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach wystąpienia różnych zagrożeń. Szczególną uwagę zwracali na prawidłowe prowadzenie resuscytacji krążeniowo oddechowej (RKO) bezprzyczynowej i przyrządowej (z wykorzystaniem defibrylatora AED). Właściwego prowadzenia badania urazowego w celu stwierdzenia, jakie obrażenia odniósł poszkodowany i które z nich zagrażają jego życiu (ocena stanu głowy, stan szyi, klatki piersiowej, brzucha oraz kończyn).

Fotokonkurs Warmińskie Klimaty – 10. Jubileusz

175 prac, 20 uczestników – tak w liczbach można opisać 10. edycję konkursu.

"PORTRET", "ARCHITEKTURA", "IMPRESJE Z PODRÓŻY", "POCZTÓWKA Z GMINY STAWIGUDA", "NATURA. 4 PORY ROKU" – wokół takich tematów tegoroczni fotografowie – amatorzy nadsyłali zdjęcia. Poziom zdjęć - wyrównany – niezwykle wysoki (choć do tego widzowie zdążyli się już przyzwyczać).

Aby publiczność mogła cieszyć się urokami wystawy, wiele osób angażuje się w organizację przedsięwzięcia: Urszula Dobrzańska, Ewelina Sugajska, Jolanta Kolinko, Tadeusz Bakula, Przemysław Burzyński, Robert Ziehm... Serdecznie dziękujemy.

GKS Stawiguda – Niepokonani

I miejsce w rozgrywkach powiatowych w turnieju „Z podwórka na Stadion o Puchar Tymbarka”!

Trener Wiesław Śnieżko poprowadził drużynę naszych młodych piłkarzy do finałów województwa, który już następnym roku, na zwycięzców turnieju czeka Stadion Narodowy i MISTRZOSTWO POLSKI.

Wyniki naszej drużyny Stawigudzkiej w roczniku 2008 i młodszy:

Stawiguda - Jeziorany 9:0
Stawiguda - Dobre Miasto 7:0
Stawiguda - Dywity 2:0
Stawiguda - Barczewo 5:0

Drużyna GKS Stawiguda prowadzoną przez trenera Wiesława Śnieżko brała udział w czerwcu w Klubowych Mistrzostwach Polski w Piłce

Młodzi piłkarze ze Stawigudy – zdobywcy I miejsca w rozgrywkach powiatowych w turnieju „Z podwórka na Stadion o Puchar Tymbarka”.

Nożnej Roczniaka 2009-2010 stadionie Legii w Warszawie. Polski drużyna piłkarska ze (ŻAK), które odbyły się na Spośród 36 zespołów z całej Stawigudy zajęcia V miejsce!

Gminny Ośrodek Kultury w Stawigudzie *Zaprasza!*

Zabawa Choinkowa w Stawigudzie

(sobota) 08.12.2018
godz. 11:00–13:00

Atrakcje:

- zabawy kreatywne
- zabawy z animatorem
- słodki poczęstunek
- wizyta Świętego Mikołaja

Zapisy: tel. 509 856 964
e-mail: milik@stawiguda.pl

www.gok.stawiguda.pl
tel. 89 512 89 22
e-mail: gok@stawiguda.pl

Polub nas na Facebooku
Gminny Ośrodek Kultury w Stawigudzie

Partner: HORYZONTY STAWIGUDY

Organizatorzy: DB SCHENKER, Rada Sołecka Stawigudy, Odjazdowe Imprezy

VII Turniej Tańca Nowoczesnego Warmia Power za nami

Jak co roku stawigudzka hala sportowa zamieniła się w scenę goszczącą zespoły i solistów prezentujących

swoje talenty przed liczną zgromadzoną publicznością. Wszystkich występujących łączy pasja, która

jednak nie pozwala zapomnieć o rywalizacji. Krótka fotorelacja oddaje klimat imprezy. Wszystkie zdjęcia

dostępne na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Kultury.

Uczestnicy turnieju Warmia Power.

Uczestnicy turnieju świetnie się bawili.

HORYZONTY
STAWIGUDY

Wydawca i adres redakcji:
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Stawigudzie
11-034 Stawiguda, ul. Warszawska 5
tel./fax: 89 521 61 12
facebook.com/HoryzontyStawigudy/
e-mail: annastoklos@wp.pl

Redaktor Naczelny:
Anna Stokłos

Zespół redakcyjny:
uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego
w Stawigudzie

Szata graficzna skład i druk:
ART-SERWIS, www.artserwis.info. tel. 513 01 04 04
Druk sfinansowany przez Gminę Stawiguda
Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść
zamieszczanych reklam i ogłoszeń oraz zastrze-
ga sobie prawo do skracania nadesłanych tekstów